

Demokracja -- tak, sejmowładztwo -- nie! Polska zrywa z parlamentaryzmem

We wczorajszym numerze podaliśmy tezy projektu nowej Konstytucji oraz częściowe ich uzasadnienie, ogłoszone przez wicemarszałka Stanisława Czarę na zebraniu posłów i senatorów BBWR.

Dziś zamieszczamy dalszą część uzasadnienia tej konstytucyjnej.

Wicemarszałek Czarę mówił: „Parlamentaryzm, który przeszedł z Anglii na kontynent, nie ma w Polsce podstawy dlatego, że konstytucja opiera się na mozaice stronnictw, na rozbieżności politycznych poglądów i z tej rozbieżności i z tego podziału się opiera na wiele obywateli i kotery, wytwarza się wielkość parlamentarna. A jakże ma stworzyć rząd taki parlament, który nie ma stałej większości?”

Wprowadzenie dla nas nie jest właściwe i istotne to, co się dzieje w innych państwach, niemniej jednak kontrolowanie tego jest bardzo polityczne, raczej jako wzór negatywny. My musimy taki parlamentaryzm odrzucić i odrzuciliśmy go, ponieważ metoda liczb nie ma należytego uzasadnienia w społeczeństwie polskim. W opinii poli-

tycznej polskiej daje się wprowadzić zaawansować dość silną konsolidację, ale nie mogła ona doprowadzić do takiego stanu rzeczy, jaki w swoim czasie istniał w Anglii. W swoim czasie, bo i dziś już w Anglii niema dwóch tylko stronnictw. My nie mogliśmy oprzeć się na liczbie.

Była jeszcze druga doktryna ustrojowa, która narodziła się w końcu XVIII wieku, przetrwała przez wiek XIX i odżyła nawet po wojnie w nowopowstałych państwach, jako doktryna Monteskiusza o podziale władzy. Ale i ta doktryna w praktycznym wykonaniu była szkodziła, aczkolwiek była ona niewątpliwie dodatnim etapem w rozwoju instytucji prawa parlamentarnego. W praktycznym wykonaniu jest ona szkodliwa, bo wprowadza 3 władze przeciwstawiające się sobie, bez jakiegokolwiek łącznika między nimi i daje pole do konfliktów pomiędzy temi władzami, nie dając metody likwidacji tych konfliktów. Każdemu wiadomo, że ten ustroj parlamentarny jest w całym świecie niemal na wymarcu i nie może się utrzymać na dalszą metę.

Śladami Anglii

To były powody, dla których musimy odrzucić najistotniejszą podstawę obecnej naszej konstytucji, t. j. zn. zerwać z obecnym ustrojem parlamentarnym. Z tą chwilą zaś musieliśmy przystąpić do opracowania systemu nowego ustroju.

Myśmy poszli w szukaniu nowego ustroju po linii metody stosowanej w konstytucji angielskiej, albo w konstytucji angielskiej jest konstytucją wyrosła z życia, a nie z doktryny.

Co nam życie przekazało? Zarówno reminiscencje historyczne, te rzeczy, które są zupełnie niesporne, jeżeli idzie o ocenę stosunków przedrozbiorowych, jak i kilkoletnia praktyka, która datuje się od powstania państwa polskiego do wypadków majowych. Na prze-

Silna władza Prezydenta

Zdecydowaliśmy się wzmocnić władzę Prezydenta Rzeczypospolitej i to zrobiliśmy dlatego, że w ogóle uważamy, iż ośrodek woli w państwie musi być w Prezydencie, w jednym człowieku, bo tylko wtedy jest pewność, że zagadnienia trudne i ciężkie będą w sposób mocny, stanowczy, jednolity i zdecydowany rozwiązywane. Stawiamy sobie za cel, abyśmy rozumiejąc jednocześnie, że przez to samo dajemy niesłychanie mocne fundamenty pod władzę rządu, rządu opartego na Prezydencie, posiadającego duży autorytet w państwie. Uważamy, że władza państwowa musi być reprezentowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej i to jest jego najważniejsza i najistotniejsza funkcja, że Prezydent musi być przedewszystkiem głową państwa, a dopiero później szefem egzekutywy.

Jeżeli mówimy o nadzórności władzy Prezydenta Rzeczypospolitej, to mamy właśnie na uwadze te konieczne funkcje, jaka musi być w państwie przewidziana, mianowicie funkcje arbitra, funkcje rozjemcy pomiędzy poszczególnymi organami władzy. Właśnie te funkcje arbitra i rozjemcy dajemy Prezyden-

twi Rzeczypospolitej i dlatego władza jego musi być działająca nadzórna, bo dopiero ze stanowiska tej nadzórności może on rozwiązywać konflikty, które się mogą rodzić pomiędzy poszczególnymi organami władzy. Właśnie ta nadzórność, która jest rozbieżnością poglądów i w żadnym wypadku nie jest wyrazem absolutystycznych tendencji.

Drugim wykładnikiem mocnej władzy musi być rząd, który będzie się opierał na autorytatywnym Prezydencie Rzeczypospolitej i nie będzie dzielił się funkcją rządzenia z żadnym innym organem władzy państwowej. W tym punkcie zrywa my także całkowicie z systemem, który wytworzyła konstytucja marowa, bo według niej rząd był tylko wydziałem wykonawczym sejmowi. My zachowujemy dla sejmowi te funkcje, które są dla niego funkcjami naturalnymi, to znaczy funkcje ustawodawcze, my chcemy zachować w jaknajszerszym zakresie funkcje kontroli nad działalnością rządu, ale chcemy równocześnie zachować dla rządu jego funkcje, które będzie sorawował sam, jak każdy inny organ sprawuje swoje funkcje.

Demokracja, lecz nie parlamentaryzm

Sejm chcemy uważać za organ opinii publicznej. W tem miejscu zachaczymy o istotne zagadnienie, które prawdopodobnie wielu z pańców szczególnie interesuje. Jaki jest nasz stosunek do demokracji? Otóż jest on najbardziej pozytywny — i pozwól sobie twierdzić — że my wcale nie zesłaliśmy ze stanowiska demokratycznego. Nie tylko przy ustroju parlamentarnym może istnieć demokracja, bo przecież Stany Zjednoczone nie są państwem parlamentarnym, a jednak nikt nie ma wątpliwości, że to jest państwo demokratyczne.

Tak samo i my, zrywając z parlamentaryzmem, nie przekładamy przez to naszych dążeń do oparcia

Senat — zespół najlepszych

Sejm będzie wykładnikiem opinii powszechnej i w sejmie w dalszym ciągu będziemy musieli się zatrzymywać na radzie liczby. Taka

metoda można jednak rozstrzygać zagadnienia prostsze, a nie można rozstrzygać zagadnień zbyt indywidualnych, zbyt subtelnych, ażeby

mogły być rozstrzygane zapomocą liczby.

I dlatego musimy jeszcze pomyśleć o innym organie, któryby uzupełnił te luki, które powstają z takiego ujęcia sejmowi. Jakże przed chwilą przedstawiłem. Wtedy w myśli naszego przewodniczącego, Sławka urodziła się koncepcja nowego senatu, który nie ma być wykładnikiem pierwiastków emocjonalnych, a odwrotnie — ma być wykładnikiem trzeźwych sądów.

Nierówność oparta na zasłudze

Tutaj może się zrodzić pewna wątpliwość, zwłaszcza dla tych naszych członków, dla których hasło równości, jako najistotniejszy wykładnik demokracji jest szczególnie ważne. My odeszliśmy od równości takiej, jak ją zarysowała deklaracja praw człowieka i obywatela. My, nierówność wychodzącej z urodzenia, bądź też z posiadania majątku nie wprowadzamy, ale wprowadzamy nierówność, opierającą się na zasłudze, na pewnym wyróżnieniu się człowieka, że daje on większy wysiłek i większą pracę. To jest hasło, które się zgadza z założeniami demokracji.

Kiedy się tem zagadnieniem musiałem zająć, sięgnąłem do książki

Punkt wyjścia: jednostka

Żyjemy w okresie czasu, kiedy po wielkim liberalizmie, po wielkiem wysunięciu praw człowieka i obywatela, praw jednostki, po postawieniu tej jednostki wyżej ponad interes państwowy następuje odwrócenie niemal do góry nogami całego porządku rzeczy, kiedy państwo miało być sługą jednostki i przychodzi znowu czas, że w całym szeregu państw jednostka została zupełnie skreślona z życia publicznego i przestała być składnikiem morfologii państwowej.

Typowym przykładem są faszystowskie Włochy, które, jako komórka morfologiczna, na której się buduje ustroj państwa przyjęły korporacje i w tej korporacji jednostka jest zupełnie skreślona. Nie mówię tu o stosunkach panujących w Sowiecie, bo praktyka utrwalania regimie w Sowiecie — całkiem widać wskazuje na to, że jednostka

rozsadku i racji stanu, wykładnikiem stałej pracy, który to senat nie może pochodzić z powszechnych wyborów, lecz do tego senatu chcemy połączyć elementy najcenniejsze w narodzie, elementy, które na podstawie swojej pracy w sposób stateczny stwierdziły, że są gotowaniem moralnym, jak i intelektualnym. Na tej podstawie, wyrażonej w ocenie zasług człowieka budujemy senat.

socialistę niemieckiego Mengera i dowiedziałem się z niego, że nie tylko ze stanowiska demokratycznego tego rodzaju nierówność, jaka my proponujemy nie pozostaje z doktryną demokratyczną w sprzeczności, ale nawet, że tego rodzaju nierówność nie pozostaje w sprzeczności z doktryną socjalistyczną, bo i socjaliści uznają nierówność w spożyciu na rzecz ogółu gospodarstwa narodowego, opartą na zasadzie wysiłku.

A może doktryna komunistyczna zawiera zasadę równości? Gdybyśmy się chcieli przyjrzyć praktyce komunistycznej sąsiedniej Rosji Sowieckiej, to przekonaliśmy się, że jest tam większa nierówność, niż gdziekolwiek.

tam się nie liczy. Tak samo jednostka jest przekreślona w Niemczech hitlerowskich.

My — odwrotnie — chcemy budować państwo państwa na inicjatywie i działalności jednostki i dla tej jednostki chcemy wytworzyć takie warunki, w których mogłaby wykreślać największy wysiłek zarówno dla siebie, jak i dla państwa. Nie będziemy naśladowali państw o tendencjach absolutystycznych i pomawiania nas o jakiegokolwiek badz sentymenty sympatii, czy to z dyktaturą czy z czaryzmem — jest nalożycielszym błędem.

Nie będziemy także hołdowali zasadzie, na której się opiera państwo państwa hołdujące zasadzie liberalizmu politycznego. Chcemy wytworzyć zespolenie polityczne jednostki z państwem, chcemy, ażeby jednostka rozumiała, że państwo to jest wspólne dobro.

nie przymus

Chce jeszcze zwrócić uwagę na jeden moment, który zresztą może się wypunktować dopiero wówczas, gdy będziemy przedstawiali nasz projekt w ostatecznej formie redakcyjnej.

W naszej konstytucji znajdzie się odwołanie do takich instynktów czy momentów, jakiego w innych konstytucjach niema. Będzie my odwoływali się do honoru ludzkiego, do pewnych hasł o charakterze moralnym, do poczucia obowiązku obywatelskiego i niejednokrotnie na tych właśnie momentach natury moralnej będziemy budowali także i sankcje. Bo uważamy, że nie tylko skuteczna jest ta sankcja, której wykładnikiem jest sąd,

Znany aktor ofiara szturmowców

PRAGA, 15.12. Według wiadomości, nadeszłych z Berlina, znany niemiecki aktor Hans Otto, członek berlińskiego teatru państwowego, stawiając opór oddziałowi szturmowców, zamierzającemu go aresztować, został tak dotkliwie poturbowany, że musiano go odwieźć do

szpitala, gdzie wkrótce zmarł wskutek dwukrotnego pęknięcia czaszki. Zmarły aktor należał dawniej do zarządu związku artystów scenicznych. Ostatnio posiadano go o działalność komunistyczną. Mimo to aż do ostatniej chwili występował on w teatrze państwowym.

KRONIKA TELEGRAFICZNA

WIELKI STADION HITLERA
Kancelarz wydał zezwolenie na rozpoczęcie budowy stadionu olimpijskiego w Berlinie, który ma być jednym z największych na świecie.

PODRÓŻ HESSA
Minister Rudolf Hess, zastępca kancelarza Hitlera na stanowisku wodza partii, odbył dwudniowy objazd po Prusach Wschodnich, celem „zamanifestowania ścisłego kontaktu z narodowymi socjalistami Prus Wschodnich”.

BEZ DEBITU
W Austrii dziennik niemiecki „Berliner Lokal Anzeiger” został pozbawiony debitu na rok.

LINDBERGHOWIE
Lindbergh z małżonką odlecił wczoraj z wyspy Trinidad do Miami.

4 WYROKI ŚMIERCI
Trybunał Rzeszy zatwierdził 4 wyroki śmierci, wydane przez sąd berliński przeciw czterem młodocianym komunistom.

NA CZĘŚĆ MIN. CADERE
Na część prezesa Fiducia, posła rumuńskiego w Warszawie p. Cadere, od było się wczoraj w Paryżu przyjęcie z udziałem delegatów b. kombatanów 15-tu sprzymierzonych narodów

SAMOBÓJSTWO PROKURATORA
Nowomianowany generały prokurator Szczecina Stürenburg popełnił samobójstwo z nieznanych bliżej przyczyn.

OBRONA POWIETRZNA GDANSKA
Senator oświaty Gdańska p. Boeck mianował dowódcą obrony powietrznej p. Sempriche, b. lotnika niemieckiego.

RAWA O GEN. O'DUFFY'EM
Polski obolecze przywódcy „niebieskich koszu” irlandzkiego gen. O'Duffy do Ulsteru okazały się fałszywe. Jednocześnie rząd irlandzki zdemontował wiadomość i wydanie rozkazu aresztowania gen. O'Duffy.

FU-KIEN DO JAPONI
Rewolucyjny rząd prowincji Fu-Kien postanowił nawiązać ścisły kontakt z rządem japońskim i wysłał do Tokio pełnomocnika Len Szana.

PREROGATYWA PRZ. LEBRUNA
Prasa angielska donosi, że prezydent Lebrun zapowiedział, iż skorzysta z prerogatywy prezydenta Francji (po raz pierwszy od czasów Mac Makhona) i rozwiąże izby w razie nowego obalenia rządu.

Trzy Gwiazdy Order lotewski dla min. Becka

Posel lotewski w Warszawie min. Groszwałd przyjęty został d. 14-go b. m. na audjencji przez p. ministra Becka i wręczył mu insygnia wielkiej wstęgi orderu „Trzech Gwiazd”.

Przyjmując insygnia orderu z rąk posła Groszwałda, min. Beck zaznaczył, iż szczególną satysfakcją napelnia go otrzymanie tego odzna-

czenia z okazji 15-iej rocznicy niepodległości Litwy. Odznaczenie orderami lotewskimi szeregu polskich osobistości w związku z tem uroczystym świętem Litwy, stanowi jeszcze jeden dowód stałych niezmiennych stosunków przyjaźni, łączących oba kraje.

)*:*(

Szacunek i podziw dla Polski wyraził b. minister Churchill

LONDYN, 15.12. W „British Overseas Bank”, którego kapitały są interesowane są m. in. również w Banku Angielsko-Polskim, odbyło się wczoraj 14-te z rzędu doroczne zebranie akcjonariuszów tego banku.

Przy tej okazji prezes rady banku lord Churchill wygłosił przemówienie, charakteryzujące działalność banku, znaczny ustęp swego sprawozdania poświęcając operacjom „British Overseas Bank” z Polska.

Lord Churchill oświadczył m. in. co następuje:
Na wyniki, osiągnięte przez Polskę w ciągu ostatnich kilku lat, naprawdę można spojrzeć z uczuciem całkowitego zadowolenia. Polska ma pełne prawo twierdzić, że depresji wszechświatowej stawiała czoło lepiej, aniżeli prawie wszystkie inne kraje. Jej system bankowy i przemysłowy uniknął poważnych trudności i praktycznie uległ skonsolidowaniu.

Bilans handlu zagranicznego Polski

jest korzystny. Finanse państwa prowadzone są rozumnie i waluta została utrzymana bez sztucznych środków na zdrowych zasadach. Niedawno powołane w Polsce Pożyczki Narodowej dowodzi zaufania społeczeństwa polskiego do przyszłości kraju.

Stosunki z Rosją znacznie się poprawiły, a ostatnie rozmowy z Niemcami wskazują na chęć i możliwość lepszego zrozumienia się i w tym kierunku.

Lord Churchill wspominał następnie o tranzakcjach z cukrownictwem polskim; o umowie, dotyczącej elektryfikacji warszawskiego węzła kolejowego, która uzyskała finansowe poparcie banku oraz o fuzji Banku Angielsko-Polskiego z Bankiem Handlowym w Warszawie.

Ustęp o Polsce zakończył lord Churchill słowami następującymi: — Spoglądamy z nadzieją i zaufaniem w rękę naszych stosunków z krajem, który nauczyliśmy się szanować i podziwiać.

)*:*(

Po wizycie w Belgradzie wyjazd bułgarskiej pary królewskiej

SOFIA, 15. 12. Wczoraj wieczorem powrócił po trzydniowym pobycie w Belgradzie królewski para bułgarska, której towarzyszyli premier bułgarski Muszanow i poseł jugosłowiański w Sofii Wukczewicz.

Ogłoszono następujący oficjalny komunikat:

— Korzystając z okazji wizyty bułgarskiej pary królewskiej w Jugosławii, prezes rady ministrów i minister spraw zagranicznych Bułgarii Muszanow oraz minister spraw zagranicz-

nych Jugosławii Jewtich omówili z całem zaufaniem i serdecznością szereg zagadnień, interesujących oba kraje, konstatając zgodność poglądów na konieczność zachowania pokoju i współpracy między państwami bałkańskimi.

Ministrowie zgodzili się m. in. na przystąpienie do opracowania traktatu handlowego i konwencji weterynaryjnej, uproszczenie formalności paszportowych celem wzmocnienia i ułatwienia stosunków komunikacyjnych między Bułgarią a Jugosławią.

)*:*(

Benesz w Paryżu Narady z rządem francuskim

PARYŻ wczoraj o g. 14.40 do Pary-

żu przybył nagabywany przez dziennikarzy oświadczyć:

— Ze względu na poufność, w jakiej toczą się rozmowy między Francją a Czechosłowacją, nie możemy udzielić pańcom komunikatu.

Z kolei min. Benesz konferował z premierem Chautemps, a wieczorem p. Paul Boncour podejmował min. Benesza z jego małżonką obiadem.

PARYŻ, 15. 12. W czasie pierwszej rozmowy Benesza z Paul Boncour'em poruszono podobno sprawę konsolidacji systemu sojuszy i rozważano kroki, jakie należałoby wspólnie podjąć we wszystkich ewentualnościach.

Stanowisko to — według informacji prasy — główny cel rokowań.

)*:*(

50 czy 60 centów Stwory o stabilizacji dolara

WASZINGTON, 15. 12. Wobec wiadomości, iż rząd Stanów Zjednoczonych prowadzi obecnie z Anglią i Francją rokowania w sprawie stabilizacji dolara na poziomie około 60 centów, senator Thomas zapowiedział ostre wystąpienie kongresu, którego trzy grupy walutowe nie życzą sobie stabilizacji, dopóki dolar nie straci 50 proc. swej wartości.

Zdaniem sen. Thomasa, owe trzy grupy w razie przyjęcia innej stabilizacji, połączą się dla przyjęcia projektu inflacyjnego.

WASZINGTON 15.12. W kołach finansowych Wallstreet w dalszym ciągu utrzymuje się pogłoska o bliższej stabilizacji dolara.

Morgenthau, junior — zastępca sekretarza stanu dla skarbu, jednakże w dalszym ciągu pogłoski powyższe dementuje.

LONDYN, 15.12. Mimo zaprzeczeń p. niemieckiego obywatela sekretarza stanu dla spraw finansów Morgenthaua, Wallstreet w dalszym ciągu wierzy w rychłą stabilizację i dzisiaj przyjmowane były już zakłady na 7 do 5 za rychłą stabilizację.

)*:*(

Przeciw opodatkowaniu uposażeń Wrzenie wśród urzędników francuskich

PARYŻ, 15.12. Komisja finansowa senatu podniosła stawkę opodatkowania uposażeń urzędników do 6 procent. Dla uposażeń poniżej 9 tysięcy fr. rocznie opłata wynosiłaby 3 procent, natomiast do wynagrodzeń powyżej 50 tysięcy — 9 procent.

Powyzsza uchwała komisji finansowej senatu wywołała oburzenie burzenie kartelu funkcyjarskiej służby publicznej, który wezwał swych członków do bezwzględnej podporządkowania się kate-

gorycznym zarządzeniom, jakie organizacja wyda w odpowiedniej chwili.

Uchwałę komisji kartel nazywa niesłychaną prowokacją.

PARYŻ 15.12. Syndykaty komunistyczne zwołały na wczoraj manifestację urzędników i funkcyjarszów służby publicznej, celem zaprzeczenia przeciwko uchwałom senackiej komisji finansowej w sprawie opodatkowania uposażeń. Policja nie dopuściła do tej manifestacji.

)*:*(

Samobójstwo Purmana Rozczarowanie komunisty

RYGA, 15.12. Według wiadomości z Moskwy znany komunista polski Leon Purman popełnił samobójstwo, którego powodem było rozczarowanie co do możliwości rozwoju ruchu komunistycznego w Polsce.

W przeciwnieństwie do pogrzebu Klary Zetkin, komunistki niemieckiej

kiej oraz komunisty japońskiego Sem-Katajamy, w pogrzebie Purmana nie wziął udziału żaden z wybitnych dyktatorów sowieckich.

Ostatnią posługę zmarłemu komuniste polskiemu oddało tylko grobowo jego najbliższych przyjaciół politycznych. (ATE).

GIEŁDA

GIEŁDA WARSZAWSKA
Dewizy
Belgia 123.73; Holandia 357.85; Londyn 29.07; Nowy Jork 5.64; Nowy Jork (kabel) 5.66; Paryż 34.87; Praga 26.44; Szwajcaria 172.15; Stockholm 150.00; Włochy 46.65.
Papery procentowe
7 pr. c. poź. stabilizacyjna 54.00 — 54.13 (w proc.); 5 pr. c. kowarszajska 51.50; 5 pr. c. L.Z. Banku gosp. kraj. 94.00 (w proc.); 8 pr. c. oblig. Banku gosp. kraj. 94.00 (w proc.); 7 pr. c. L.Z.

Banku gosp. kraj. 83.25; 7 pr. c. oblig. Banku gosp. kraj. 83.25; 8 pr. c. L.Z. Banku rolnego 94.00; 7 pr. c. L.Z. Banku rolnego 83.25; 8 pr. c. L.Z. budowlane Banku gosp. kraj. 93.00; 7 pr. c. L.Z. Tow. kred. przem. pol. 57.75 — 58.00 (w proc.); 4 i pół pr. c. L.Z. ziemskie 45.00 — 45.25; 5 pr. c. L.Z. Warszawa 59.00 — 59.50; 8 pr. c. L.Z. Warszawa 48.88 — 48.75 (drobne odcinki 49.25).
Akcie
Bank Polski 82.00 — 82.25; Kijowski 10.50; Lwowski 10.25.

Żądanie

armo pracować

tam nie było 600, tam nie było 500,
tylko równe 400 złotych.

— Nie może być.

— Co znaczy nie może, kiedy
mnie tylko 400 oddali! Jak pan
śmiesz zarzucać klamczuchostwo
takiego solidnego świadka sta-
ruszka, którego pan tu widzisz sie-
dzieć.

To jest pan Duwet Garnek, któ-
ry sę ośobiście fatygował przekra-
jać — zyletka pańskich spoćni.

Gie, co pan powiesz do te-
brazi, — szmondak idzie pana o-
burzenia i zawolał:

— Lobuz, psiakrew, tysego wło-
sa n'e uszanujesz, iaby mogłem być
twoim tatuniem!

Z kogo oszukańca chcesz zrobić,
z kogo? Z szanownego starszego
złodzieja? Swinia, można powie-
dzicie, tak postąpi. Więcej jak cze-
rysta złotych nie było.

— Już! Słyszales pan, co pan
Garnek mówi? Ale żeby pana
przekonać, że tu nie żadna granda
jest, tylko solidny interes, się zgad-
dzamy na przysięgie i rabia. O
wiele pan przysięgniesz, że tam by, G.

do 800 złotych i się okazało, że p. Gantenek skłamał, chociaż, kasa zwraca pa-
na 400 złotych.

— Dlaczego nie 800?

— Uj, bezczelność! To ty, zima-
ny palak chceś, żeby sześćoro pa-
waż ludzi cały wieczór darmo
pracowali. A bilety do teatru, to
psiakrew nic nie kosztują? A ży-
leśki na ulicy leżą, nie trzeba
ich cholera kupić? A nasze rzy-
ko?!

Dosyć tego i proszę paszów won
z tego domu!

Brak taktu ze strony p. Lauten-
szta!n naraził go na zerwanie dal-
szych pertraktacyj.

Ale zawzięty rzeźnik nie pogo-
dził się z losem, tylko oddał całe te-
warzystwo w ręce policji.

Sad grodzki przy ulicy Szkolnej
w zależności od zasług porozdrie-
lał między teatromanów od roku
do 6 miesięcy więzienia.

RSZAWSKIE

18: „Wpływ nowej szkoły na duszę
Narodu”. 18:20: Polska muzyka ludowa

19.25: Leśmian i Staff.
20: Koncert muzyki lekkiej w wyk.

orkiestr: P. P.
21.20: Koncert Chopinowski.
22: Odczyt w języku angielskim p.
"Polska widziana oczyma Australijki".
22.15: Muzyka taneczna z płyt.
23: Wiadomości meteor. 23.05: Mu-
zyka taneczna z kaw. "Adria".
NIEDZIELA
9: Sygnał czasu. 9.05: Gimnastyka.
9.20: Muzyka polska z płyt. 9.40: D.
muzyki z płyt.
10.05: Transmisja nabożeństwa z Po-
znania.
11.57: Sygnał czasu.
12.15: 11-y poranek symfoniczny
Filarmonij Warsz. W przerwie: Po-
gadanka "Robotnik w obronie swego
zdrowia w warsztacie pracy".
14: Transm. Międzynarodowego me-
czu bokserskiego Warszawa — Buda-
peszt. 14.55: Muzyka z płyt.
15: Pogadanka dla gospodyń. 15.20:
Koncert orkiestry ludowej.
16: Program dla dzieci. 16.30: Płyty.
16.45: "Epokowy dzień".
17: "Płeczenie ołasta świętecznego".
17.15: "Wieniec pieśni śląskich" — au-
dycja regionalna z Katowic w wy-
ork. i chóru mész. Stow. Kolejarz.
18: "Panna z posagiem". 18.40: Mu-
zyka lekka z płyt.
19.50: Muzyka lekka.
21: Odczyt aktualny. 21.15: "Na wo-
solej lwowskiej fall".
22.15: Wiadomości sportowe. 22.20:
Muzyka taneczna z kaw. "Adria".
23: Wiadomości meteor. 23.05: D.
muzyki tanecznej z kaw. "Adria".

obit tych czterech godzin drogi, aż
pochłonięta, tym chórem greckim
do zaabsorbowało całkowicie mo
uczenia.
awde powiedziałwszy, nie myślała
dawnym namiętności. Żyłam życiem tyl
a to uczucie znalazło oddźwięk
dnego człowieka, o niepośledniej in
nim Herman Bahr.
r widział mnie tańczącą dwa la
Künstlerhaushaus". Kiedy powróciła
chórem chłopców greckich, bardzo s
i pisał o tem wspaniałe krytyki
r w tym okresie miał trzydzieści
czną głowę, gesta czupryny brzo
ode.
że często przychodził do mnie o
edzieliśmy nieraz do świąt, że częs
y mu zatańczyć kilka strojów ch
ebnych mu do zilustrowania tego, c
nie było między nami nic, co
jakieś głębsze uczucie.
da sobie zadawali trud, ażeby mi
da jest, że od czasu mego smutn
a w Budapeszcie i podczas lat n
kie moje reakcje uczuciowe, skier
pe'nie innym kierunku, tak, że chw
się że skończył się ten niepokoj
i że mogłam całkowicie poświęc

(D. c. n.)

Zamierzenia L.O.P.P. na r. 1934.

Pod przewodnictwem dowódcy 10 p. ul., pułk. Witostawa Porczyńskiego odbyło się onek daj posiedzenie sekcji organizacyjno-propagandowej powiatowego komitetu L.O.P.P. Na kręślonym został szczegółowy program prac komitetu na rok 1934 w zakresie zarówno propagandy, jak i organizacji. Jednym z najważniejszych zadań sekcji propagandowej będzie praca w kierunku uświadczenia społeczeństwa w związku z akcją sekcji lotnictwa i obrony przeciwlotniczo-gazowej. W tym celu wygłaszanie odczytów i pogadanek na tematy, z temi zagadnieniami związane. Komitet zajmie się również propagandą na rzecz mającego powstać lotniska oraz przygotowaniem społeczeństwa do wzięcia czynnego udziału w pracach, związanych z budową tego lotniska. Projektowane jest również urządzenie konkursu modeli latających. Celem spopularyzowania hasła L.O.P.P. sekcja propagandowa zamierza zwrócić się do związków kupców polskich i żydowskich z prośbą o zamieszczenie na blankietach firm odpowiednich hasła. W zakresie organizacji działalności

komitetu w roku przyszłym polegać będzie głównie na zakładaniu nowych kół zarówno na terenie miasta, jak i powiatu, oraz na opiece nad istniejącymi szkołami, jak również wzbogacaniu członków dożywności. Bardzo intensywnie prowadzona będzie akcja sprzedaży masek na terenie miasta i powiatu.

Minister rolnictwa w Białymstoku

Pociągami pośpiesznymi przyjechał wczoraj o godz. 6 min. 40 wiecz. do Białegostoku p. minister rolnictwa. Na kręślonym został szczegółowy program prac komitetu na rok 1934 w zakresie zarówno propagandy, jak i organizacji. Jednym z najważniejszych zadań sekcji propagandowej będzie praca w kierunku uświadczenia społeczeństwa w związku z akcją sekcji lotnictwa i obrony przeciwlotniczo-gazowej. W tym celu wygłaszanie odczytów i pogadanek na tematy, z temi zagadnieniami związane. Komitet zajmie się również propagandą na rzecz mającego powstać lotniska oraz przygotowaniem społeczeństwa do wzięcia czynnego udziału w pracach, związanych z budową tego lotniska. Projektowane jest również urządzenie konkursu modeli latających. Celem spopularyzowania hasła L.O.P.P. sekcja propagandowa zamierza zwrócić się do związków kupców polskich i żydowskich z prośbą o zamieszczenie na blankietach firm odpowiednich hasła. W zakresie organizacji działalności

Kom. Nowakowski w instytucjach dobroczyn.

P. kom. Nowakowski odwiedził w towarzyszywie naczelnika wydz. zdrowia, p. dr. Lewitę zakład rzemieślniczo-wychowawczy p. w. św. Józefa przy ul. Słonimskiej 14 oraz ochronkę dla dzieci i starców przy ul. Podleskiej, utrzymywaną przez zarząd Gminy Ewangelickiej, interesując się gospodarką w tych instytucjach.

Zbiórka na fundusz szkolnictwa polskiego zagranicą

W poniedziałek, dn. 18 b.m. o godz. 6 wiecz. odbędzie się w sali konferencyjnej urzędu wojewódzkiego posiedzenie organizacyjne wojewódzkiego komitetu zbiórki na fundusz szkolnictwa polskiego zagranicą. Po zagajeniu i złożeniu sprawozdania z wyników zbiórki w roku bieżącym, omówiona będzie organizacja zbiórki w czasie od 15.I do 15.II 1934 r., po czym nastąpi wybór wojewódzkiego komitetu zbiórki oraz komisji rewizyjnej.

Loterja gwiazdkowa

Dn. 16 b.m. rozpocznie się w lokalu Tow. „Przystań” (Kilńskiego 2) Loteria gwiazdkowa na rzecz świetlicy-pracowni dla dzieci, potrzebujących specjalnej opieki. Cena biletu 20 gr. Co drugi bilet wygrywa.

Echa strajku włókienniczego

W dniu 28 maja r.b. policja polityczna otrzymała poufną wiadomość, że tego dnia o godz. 3 wpl. ma się odbyć demonstracja wywrotowców przed lokalem robotniczych związków chrześcijańskich przy ul. Kościelnej 4, organizowana jako manifestacja przeciwko zgromadzeniom w tym związku robotnikom, którzy poczęli wyłamywać się ze strajku włókienniczego. O tej właśnie godzinie miało się odbyć zebranie robotników-włókienników, należących do tego związku. Policja udała się na miejsce zamierzonej demonstracji i obsadziła wszystkie wyloty ulicy Kościelnej. Na widok funkcjonariuszy policji, którzy przybyli pod siedzibę związku przy ul. Kościelnej z różnych stron, wywrotowcy poczęli uciekać w różnych kierunkach. Część z nich została zatrzymana, przyczem

zostały odebrane różne ulotki, w treści swej nawołujące do strajku generalnego, oraz hasła wywrotowe.

Wczoraj przed sądem okręgowym stanęli: 17-letnia Rejzla Gildenfenig, 18-letnia Brajna Wiszniewska, 21-letnia Sura Dynowicz oraz 22-letni Lejbo Maniches. Po zbadaniu świadków i wysłuchaniu stron sąd skazał: Manichesa na 4 lata, Gildenfenig na 2 i Sura Dynowicz na 3 l. więzienia. Brajna Wiszniewska została uniewinniona.

Dr. M. Kacnelson
Choroby weneryczno-skórne
Przytulne od godz. 9—1 do 4—7
BIAŁYSTOK,
Kilńskiego 9 Telefon, 9-5

Popierajcie L.O.P.P.

Za duszę ś.p. Gabrijela Narutowicza

Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej

W jedenastą rocznicę tragicznej śmierci ś.p. Gabrijela Narutowicza, Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej, odbędzie się nabożeństwo żałobne, za spój Jego duszy, dn. 16 b.m., o godz. 9 min. 30, na uroczyste nabożeństwo żałobne w kościele Farnym. Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet zaprasza

na nie przedstawicieli władz, organizacji oraz miejscowego społeczeństwa.

Równocześnie, o godz. 9 min. 30, odbędzie się nabożeństwo w świątyni ewangelicko-augsburskiej przy ul. Warszawskiej, o godz. 10 min. 30 w Misji Barbikańskiej oraz modły żałobne w synagodze.

Rola i zadanie oficera rezerwy

(Zakończenie)

Jeżeli chodzi o wyszkolenie wojskowe — armia nasza stoi na wysokości zadania, jednak pod względem wyposażenia technicznego zostaliśmy daleko w tyle. Nasza flota wojenna nie wystarcza dla obrony portów polskich, tak ważnych w razie wojny. Lotnictwo polskie — mimo pierwszorzędnej materii ludzkiej — jakże skromnie się przedstawia w porównaniu z potęgą flot powietrznych innych państw Europy. Do wojny gazowej i chemicznej również nie jesteśmy dostatecznie przygotowani, bo brak nam środków na rozbudowę kosztownego przemysłu wojennego. Aby umożliwić M. S. Wojsk. należyte zaopatrzenie armii w sprzęt wojenny, należałoby — dla podniesienia sprawności armii — obniżyć wydatki, związane z wyszkoleniem rezerwy, powierzając ten obowiązek związkowi wojskowych, a w pierwszym rzędzie ZOR, pod nadzorem władz wojskowych. Zanim jednak będzie mogło Państwo powierzyć oficerowi rezerwy tak ważną rolę instruktora i wychowawcy wielkiej rzeszy rezerwistów, musi każdy oficer rezerwy stanąć na wysokości tego trudnego zadania.

Państwo Polskie znajduje się jeszcze w stadium organizacji, musimy nadrobić czas stracony w niewoli i naprawić spustoszenia wielkiej wojny, której terenem była głównie ziemia polska. Jesteśmy tego zdania, że w obecnym naszym położeniu tylko ten zasługuje na miano pełnowartościowego obywatela, kto — oprócz ścisłego wypełnienia swych obowiązków zawodowych — jeszcze pewną i to znaczną ilość czasu poświęca pracy dla Państwa. Jeżeli takie wymagania stosujemy, a stosować musimy do każdego przeciętnego obywatela Państwa, od oficera rezerwy wymagać musimy stórkę więcej. Hasło Naczelnego Wodza o wyścigu pracy winno być dla nich rozkazem; nie wystarczy dbać o uzupełnienie swych wiadomości fachowo-wojskowych; żadna akcja, żaden wysiłek w kierunku wzmocnienia potęgi i obronności Państwa nie może być obcy dla oficera rezerwy. Oficer rezerwy winien być zawsze wszędzie czynnikiem idei obronności i potęgi Państwa i uzbrojony tą ideą docierać winien do najsłabszych komórek życia społecznego.

S.p. Tadeusz Hołowko, mówiąc o roli oficera w Państwie, wyraził się w testowej: „Oficer Polski winien być duchem czujnym i wszędzie obecnym, przebiegać całą Polskę wzdłuż i wszerz, wznosząc zarzewie płomiennej i ofiarnej miłości Ojczyzny”.

czyzny; musi on zaglądać do chat wiejskich, domów robotniczych, musi być domownikiem w strażach ogniowych, w organizacjach sportowych i kulturalno-oświatowych — musi być wszędzie, budzić czujność i wytworzyć we wszystkich warstwach ducha odporność i gotowość i obrony swej ziemi Ojczyzny i tę odporność i gotowość obrony ujmować w organizacyjne ramy powszechnego uzbrojenia”.

Należy pamiętać, że każda, nawet zwycięska wojna, będzie klęską gospodarczą — a jedynym środkiem uniknięcia wojny — to zdecydowana postawa całego społeczeństwa do odparcia napadu, to stałe i silne przygotowanie wojenne całego Narodu. Dlatego też praca nad wzmocnieniem siły obronnej Państwa jest pierwszym i najważniejszym obowiązkiem każdego obywatela, a w pierwszym rzędzie oficera rezerwy, który w razie wojny będzie szafarzem krwi setek tysięcy żołnierzy, który na swych barkach nieść będzie cały ciężar odpowiedzialności

za tok wojny.

W poczuciu odpowiedzialności oficera rezerwy za całość bezpieczeństwa Państwa, zwracamy się do wszystkich oficerów i podchorążych rezerwy z gorącym apelem wzięcia udziału w pracach nad ugruntowaniem siły i potęgi naszej Ojczyzny.

(Z. O. R.)

Cztery strzały na ul. Marmurowej

Dwie soby ranne

Onegdaj późnym wieczorem będący poza służbą przed. s. s. Doskowski Walerjan z wydziału śledczego użył na ul. Marmurowej krótkiej broni palnej dla odparcia zamachu, zagrożającego życiu jego oraz osoby postronnej. Okoliczności użycia broni przedstawiają się, jak następuje.

Oto przechodząc ul. Marmurą Doskowski usłyszał krzyki i wołania: „Mordują, zabijają”, a gdy podbiegł bliżej, zauważył dwu osobników, którzy wywołali bój i awanturę u-

liczną, przyczem jeden z nich był uzbrojony w grubą sztachetę żelazną dług. 60 cm. i wagi około 5 kg. Kiedy wezwał awanturowanych się do spokoju, osobnik uzbrojony w sztachetę zamierzył się na Doskowskiego, usiłując zadać mu cios, co widząc Doskowski oddał w kierunku napastnika dwa strzały.

W tymże momencie na pomoc Doskowskiemu nadbiegł Józef Winograd (Sosnowa 4) i usiłował obezwładnić napastnika; obaj, szamotając się, upadli na ziemię. W pewnym momencie osobnik, uzbrojony w sztachetę, zadał Winogradowi cios w głowę, a wówczas Doskowski — w obronie życia Winograda — oddał dwa strzały do napastnika, usiłującego zadać Winogradowi drugi cios w głowę sztachetą. W wyniku oddanych strzałów napastnik został ranny w prawe udo (przestrzał tętnicy) i odstawiony do szpitala żydowskiego w stanie nieprzytomnym z powodu silnego upływu krwi. Również został ranny dwukrotnie w obie ręce i głowę Józef Winograd, którego również umieszczono w szpitalu żydowskim.

Ustalono, że napastnikiem jest Józef Władysław, s. Aleksandra i Karoliny, lat 28, katolik, żonaty, robotnik warsztatów Szerszmida, zam. przy ul. Białostockiej 1. Wymieniony odzyskał przytomność i zgodnie z orzeczeniem lekarza — niebezpieczeństwo życia jego nie zagroża. Stan zdrowia Winograda również jest zadowalający.

Gwiazdka, a przyszłość dzieci

Gdy zbliża się okres świąt Bożego Narodzenia, największą troską każdej matki i każdego tatusia jest: co kupić swym pociechom, by im naprawdę sprawić przyjemność.

Jest wiele rzeczy pożytecznych i praktycznych, jak np.: książki, utensylia sportowe, czapki, rękawiczki i t. d., które słuszenie należą do tradycyjnych upominków gwiazdkowych. Ale obok nich zapominają nie należy o tem, co może stanowić o przyszłości dzieci i znakomicie ułatwić im zwalczanie trudności, jakie następcą życie codzienne.

Każde dziecko powinno dostać dla siebie choćby cwiartkę losu Loterii Państwowej, by posiadać możliwość zdobycia środków w tej właśnie chwili, gdy zmuszone będzie samodzielnie stawiać czoło przeciwnościom i najłatwiej może się załamać. Wprawdzie dziecko, otrzymując los, nie odczuje narazie

Ostatnio, w dniu 3.XII z okazji „Tygodnia Książki Polskiej” szkolne Kółko przyjaciół książki na czele ze swoim 14-letnim prezesem zorganizowało poranek, mający na celu propagandę książki polskiej. Atrakcją poranku było odczytanie pierwszej „Gazetki szkolnej”, obrazującej ciekawe życie szkolne.

Była tam też wzmianka o przyjeździe cyganów do Tykocina, o tem jak śliczny jest świat dla tego „Kto rano wstaje” o uroczystościach szkolnych wierszyki, żarciki, przestrogi czy opisy wydarzeń szkolnych. Artykuł wstępny mówi o „Naszym starym zegarze szkolnym”.

Zgodnie z uchwałą zarządu Kółka Przyjaciół Książki delegacja zarządu tego kółka udała się dn. 5 grudnia pod opieką kierownika szkoły do burmistrza m. Tykocina celem uzyskania kwot, przeznaczonych na kupno podręczników szkolnych dla najbardziej potrzebujących uczniów. „Delegacja” załatwiła sprawę jaknajpomyślniej i wróciła do szkoły, obciążona słodkościami.

Jak widać z powyższego samorząd szkolny daje pożądane wyniki, nakłaniając do pracy i przyzwyczajając do inicjatyw, do samodzielności, kształcąc ją na czynnych obywateli kraju.

Wigilia

Wobec przychodzącej w dn. 24 b.m. niedzieli nastąpiła — jak wiadomo — przesunięcie Wigilii na sobotę, dn. 23 b.m. Ponieważ w dalszym ciągu otrzymujemy w tej sprawie zapytania — dla uniknięcia zamętu wyjaśniamy, że dzień niedzieli wyklucza post, a Wigilia jest ściśle związana z dniem postnym i dlatego obchodzić ją należy w sobotę, dn. 23 b.m. Natomiast Kościół, jeśli chodzi o wszelkie uroczystości kościelne, a więc i pasterkę, obchodzi Wigilię w niedzielę.

Młodzież szkolna w gościnie u policji

Uczniowie klas II i I (III) gimnazjum Z. L. D. w Białymstoku zwiedzili komisarza głównego Pol. Państw. oraz Urząd Śledczy. Wycieczkę nader życzliwie podejmował i udzielał szczegółowych informacji p. komisarz Hahn. Jego serdeczny stosunek i życzliwość wywołały wśród młodzieży szczerą zadowolenie. Na zakończenie młodzież wraz z p. Komisarzem dokonała wspólnego zdjęcia fotograficznego.

—17°C.

Dziś o godz. 3 w nocy termometr wskazywał —17°C.

Dyżury nocne aptek

Dziś pełnią dyżury aptek: O. Gessnera, Lipowa 18 i B. Kuryckich, Sienkiewicza 34. **Nocna pogotowie lekarskie** tel. 5-03 „Linias Hacedek”.

Systematyczna walka z gruźlicą
może wykorzystać tę straszną plagę ludzkości
Nabywajcie nalepki przeciwgruźlicze

Ciesząc się powszechnym uznaniem książeczki F z przepisami i barwnymi ilustracjami kosztuje za ledwie 40 gr i są do nabycia we wszystkich sklepach spożywczych lub w firmie

...a ciasteczka też dostaniecie!

Dla każdego smakosza, dorosłego czy dziecka zawsze najważniejszym przysmakiem było i będzie podczas świąt ciasto. Nie ma jak ciasto upieczone na rozżu Oetkera! Takie ciasto jest pulchne, smaczne, należyte wyrośnięte, a nade wszystko zawsze idzie na zdrowie. Gospoście nauce nigdy nie doznają zawodu, używając Backinu Dr. Oetkera, za pomocą którego ciasto świąteczne doskonale się udaje.

Dr. August Oetker, Oliwa.

Dr. Neumark
Ciepły wiatrak ul. i aptek
Przytulne od godz. 10—12 i od 3—5
Białystok, ul. Kilńskiego 11
Telefon Nr. 6-66